

УДК 504(075.8)

Коробченко М. А. (Україна, Київ)**ПРОБЛЕМА ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ ЕЛЕКТРИЧНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО ОБЛАДНАННЯ В УКРАЇНІ**

Вибір України стосовно спрямованості на ЄС є найважливішим пріоритетним напрямком розвитку країни і зумовлює необхідність гармонізації сучасного українського законодавства до європейських стандартів у тому числі і щодо поводження з відходами. Основним шляхом до розв'язання існуючих проблем у сфері поводження з відходами на державному рівні лишається впровадження ефективного законодавчого регулювання та використання досвіду відповідного європейського законодавства.

В Україні давно виникла та не вирішується проблема неорганізованого накопичування відходів як побутового, так і промислового походження. Значні площі території зайняті несанкціонованими звалищами, що суттєво підвищує рівень екологічної небезпеки на цих та прилеглих територіях через шкідливий вплив на ґрунти, забруднення поверхневих та підземних водоносних горизонтів. Окрему проблему представляє те, що до складу побутових відходів входить близько 5% небезпечних відходів. Ускладнює ситуацію те, що в значній більшості випадків небезпечні відходи збираються разом з побутовими та захоронюються на полігоні, чим створюють серйозну небезпеку для довкілля та населення. З кожним роком кількість електронних відходів масово накопичуються на сміттєзвалищах, що призводить до забруднення навколишнього середовища та зумовлює екологічну небезпеку.

Проблема поводження з відходами електричного та електронного обладнання у всіх регіонах України стає все гострішою. Починаючи з 90-тих років і по теперішній час в Україну завезено понад 10 млн. одиниць персональних комп'ютерів та оргтехніки. Методів системного регулювання цього питання досі не існує, і електронні відходи масово накопичуються на сміттєзвалищах, що призводить не тільки до забруднення навколишнього середовища, але й до втрат цінної сировини, адже відходи електричних та електронних приладів містять і такі цінні складові як сталь, кольорові і дорогоцінні метали, зокрема мідь, алюміній, залізо, нікель, цинк, олово, сурму, золото, срібло, платину, паладій тощо. Електронні відходи містять шкідливі та небезпечні для організму людини складові, так майже у всіх напівпровідникових пристроях присутній кадмій, що є канцерогеном, акумулятори і екрани моніторів містять свинець, який є надзвичайно токсичним для водних організмів та стійкий у навколишньому природному середовищі, вражає нервову систему. Електронні пристрої окрім важких металів містять надзвичайно токсичні з'єднання, здатні впливати на нервову і репродуктивну системи й викликати онкологічні захворювання.

На сьогодні в Україні майже відсутня система збирання та утилізації небезпечних відходів та мало підприємств, які здійснюють ліцензійні операції з утилізації та переробки електронних відходів. Відомі випадки захоронення електронних відходів підприємствами, що декларують свою діяльність, як утилізацію оргтехніки. Підприємствам які здійснюють утилізацію та перероблення електронних відходів, частина яких відноситься до небезпечних, необхідно мати Ліцензію на операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, транспортування, утилізацію, оброблення). Так, наприклад відходи і брухт електричних та електронних вузлів і відходи скла від електронно-променевого трубок та іншого активованого скла відносяться до небезпечних відходів. Тобто підприємства, які мають тільки Ліцензію від Міністерства фінансів на збирання, первинну обробку відходів і брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння не мають права вести діяльність, пов'язану зі збиранням на утилізацію відходів оргтехніки та електронного обладнання.

Орієнтуючись на принципи сталого розвитку, в Україні необхідна політика щодо поводження з відходами. Так у країнах ЄС політика управління відходами була визначена більш ніж 30 років тому з метою гармонізації сфери поводження з відходами. В наслідок цього, Норвегія у 2013 р. збрала та утилізувала більше 90% ВЕЕО на своїй території, при цьому 82,5% зібраної електроніки було перероблено на нові матеріали.

Основним завданням на сьогодні для України лишається визначення основних принципів державної політики у сфері поводження з відходами та правове регулювання цієї діяльності.